

Mødet den 12. Januar 1928.

(For lukkede Døre).

Fraværende: M. Brammer, J. Chr. Møller og Vald. Pedersen.

1. (J. Nr. 150—1927). **Sagen angaaende Optagelse af et nyt Kommunelaan.** (Side 235).

B o r g m e s t e r e n meddelte, at der i Gaar var indløbet Meddelelse fra Ministeriet med Samtykke til at optage et Laan paa 2 Mill. Kr. i Aarhus Privatbank til Dækning af Laanet i Hypotekbanken. Taleren havde derefter anmodet Banken om at stille Beløbet til Raadighed den 15. Januar og givet Ordre til Kommunebogholderen om Betaling af Renten ttl samme Dato. Laanet i Privatbanken blev paa de almindelige Betingelser som Kassekredit. Der var saa tilbage at træffe Beslutning angaaende det Forslag, som Taleren havde stillet paa sidste Møde.

H. P. C h r i s t e n s e n foreslog paa den socialdemokratiske Gruppes Vegne Sagen udsat i Henhold til Forretningsordenen.

Sagen udsattes.

2. (J. Nr. 566—1927). **Indstilling fra Skolekommissionen og Skoleudvalget om fast Ansættelse af nogle Lærere og Lærerinder.**

Fra Skoledirektøren forelaa Forslag om fast Ansættelse af 3 Timelærere og 5 Timelærerinder,

idet et af de ledige Lærerindeembeder søges ombyttet med et Lærerembede.

Desuden foreslaas, at der gives dem fast Ansættelse uden forudgaaende Opslag af Embederne, og saafremt Ministeriet ikke vil gaa med dertil, at Embederne da opslaas med den Tilføjelse, at der ved Besættelsen vil blive taget særligt Hensyn til Lærere ved Aarhus Borgerskoler, og at personlig Henvendelse fra udenbys Ansøgere frabedes.

Fra Skolekommission og Skoleudvalg forelaa følgende Beslutning m. H. t. Skoledirektørens Forslag:

- »1. Ombytning af et Lærerindeembede med et Lærerembede udsættes.
2. Fællesmødet foreslaar det ærede Byraad at indstille til Skoledirektionen, at den søger Undervisningsministeriets Bemyndigelse til at give efternævnte 2 Timelærere og 4 Timelærerinder fast Ansættelse ved Aarhus Borgerskoler fra 1. April d. A. at regne uden forudgaaende Opslag af Embederne: Hr. J. Damsgaard Gregersen, Hr. Aa. Hansen, Frk. A. Jensen, Frk. K. M. Hansen, Frk. S. Nielsen og Frk. M. Andersen.

Skulde Undervisningsministeriet være utilbøjeligt til at give den foran nævnte Bemyndigelse, foreslaar man subsidiært at anmode Skoledirektionen om at opslaa 2 Lærerembeder og 4 Lærerindeembeder ledige ved Aarhus Borgerskoler med Tilføjelse, at der ved Besættelsen vil blive taget særligt Hensyn til Lærere, som er knyttet til Aarhus Borgerskoler, og at personlig Henvendelse fra udenbys Ansøgere frabedes.«

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen. De nævnte Lærere havde virket ved Aarhus Skole-

væsen i 7 à 8 Aar, og de burde nu have fast Ansættelse.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 21²—1927). Sagen angaaende Byggelinien for Ole Rømersgade. (Side 238).

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Erklæring:

»Sagen forelægges paany Byraadet under Hensyn til de nu foreliggende Oplysninger om Værdien af forskellige Ejendomme i Gaden, som det med Tiden vil blive nødvendigt at erhverve, saafremt den af Byraadet vedtagne ny Byggelinie skal gennemføres.

		Ejendomsskyld	Aarlig Husleje
Brammersgade Nr.	1,	17000 Kr.,	1200 Kr.
Ole Rømersgade »	1,	70000 » ,	4500 »
—	» 23,	22000 » ,	1565 »
—	» 37.	18500 » ,	1563 »
—	» 61,	10000 » ,	1000 »
—	» 73,	11000 » ,	710 »

B o r g m e s t e r e n henviste til sine Udtalelser paa sidste Møde og de nu foreliggende Oplysninger. Ejendomsskylden for samtlige Ejendomme beløb sig til ca. 148000 Kr., men for Øjeblikket var der jo kun Tale om Ejendommen Ole Rømersgade Nr. 1, og maaske blev det heller ikke nødvendigt at erhverve denne. Hvorledes Værdien gennem Tiderne vilde forholde sig til Ejendomsskylden, vidste man jo ikke, men den nævnte Ejendom var sidst solgt til en Pris, der svarede til Ejendomsskylden.

H. P. C h r i s t e n s e n vilde foreslaa, at man ikke opretholder den vedtagne Byggelinie. En Udvidelse af denne Gade syntes ikke særlig paa-krævet, idet Jægergaardsgade og Ingerslevs Bou-

levard gik i samme Retning, og det var et ret stort Beløb, hvis samtlige Ejendomme skulde erhverves.

N. C. Christensen kunde ikke slutte sig hertil, for naar man havde vedtaget en Gadelinie, burde man ogsaa fastholde den. Det var ikke givet, at Kommunen blev nødt til at ekspropriere Ejendommene, og skulde det ske, kunde de jo forrente sig; man behøvede ikke straks at bygge dem om.

H. P. Salling anbefalede ligeledes at fastholde den vedtagne Byggelinie.

H. P. Christensen vilde ikke absolut fastholde sit Forslag, hvis den borgerlige Gruppe mente, at Kommunen har Raad til at ekspropriere disse Ejendomme. Men Kommunens Administration var jo noget vanskeligere end privates, Udbetalingen blev ret stor, og hvis man først erhvervede en af Ejendommene, vilde de øvrige vist hurtigt følge efter. Af Hensyn til Trafikken var det unødvendigt at udvide Gaden, men Taleren havde ikke noget imod, at Sagen gaar tilbage til fornyet Overvejelse.

J. Perregaard mente ikke, at Spørgsmaalet om Ekspropriation kom frem, med mindre Ministeriet gaar imod Bygningskommissionen og derved hindrer en Tilbagerykning.

H. P. Salling antog, der vilde komme flere af den Slags Sager frem. For Øjeblikket var der maaske ikke Trang til en Udvidelse af Ole Rømersgade, men det kunde komme senere, og saa blev det dyrere at erhverve Ejendommene. Kommunen kunde maaske ogsaa sælge dem igen med den Klausul, at der maa ikke bygges uden Tilbagerykning.

H. P. Christensen hævdede, at hvis den

foreslaaede Tilbagerykning skulde gennemføres, kunde der overhovedet ikke bygges paa den nævnte Grund, uden der skulde andre Arealer med. Der var mange Gader inde i Byen, hvor en Udvidelse var langt mere tiltrængt.

B o r g m e s t e r e n henstillede, at Udvalget tager Sagen tilbage til fornyet Overvejelse. Der var ganske vist ikke endnu Tale om Ekspropriation, men Udvalget maatte i Forvejen være klar over, om Byraadet vil fastholde Byggelinien. H. P. Christensens Udtalelse om de smalle Gader i den indre By tog Taleren som et glædeligt Varsel om, at der skal tages fat paa disse.

M. C. F a l k indrømmede, at der var flere Steder i den indre By, der trængte til Udvidelse, men Kommunen havde næppe Raad til at foretage saadanne i stor Stil, bortset fra enkelte specielle Tilfælde. At bygge en gammel By om var vist uoverkommeligt; man maatte se at faa den ny Bydel bygget rigtigt.

B o r g m e s t e r e n svarede, at hvis man tog rationelt paa Sagen og hvert Aar satte et Beløb paa Budgettet til dette Formaal, var det ikke uoverkommeligt.

Sagen gik tilbage til Udvalget.

4. (J. N-. 144--1927). **Opgørelse over Udgifterne ved Opførelsen af Dobbelthusene ved Marienlund,**
Fra Stadsarkitekten forelaa følgende Opgørelse:

O p f ø r e l s e a f 27 S t k. D o b b e l t h u s e
p a a M a r i e n l u n d s J o r d e r.

Grundens Areal, 21850 m ² à 7 Kr.	152635,00	Kr.
Murerarbejde.....	313736,10	»
Tømrerarbejde	142045,80	»
Snedkerarbejde	86685,56	»
Glarmesterarbejde.....	3505,10	»

At overføre... 698607,56 Kr.

	Overført...	698607,56	Kr.
Blikkenslagerarbejde		17894,00	»
Malerarbejde		36955,59	»
Støbegods.....		22256,43	»
Smedearbejde		9281,80	»
Sveller		5254,70	»
Stuk		907,20	»
Gørtlerarbejde		341,70	»
Andre Udgifter		4458,41	»
Tegnearbejde og Konduktør.....		4770,05	»
Dræning		2462,07	»
Ingeniørarbejder (Elektricitet, Gas, Vand m. m.....		76916,35	»
		880105,86	Kr.
Fradrag af Kommunens Tilskud, 500 Kr. pr. Lejlighed.....		54000,00	»
		826105,86	Kr.

Opgørelse over Kommunens Mellemværende med Boligforeningen
»Marienlund 1926.«

I Henhold til den mellem Parterne oprettede Overenskomst vil Boligforeningen have at betale:			
Grundens Areal	152635,00	Kr.	
27 Stk. Dobbelthuse à Kr. 25500,00	688500,00	»	
Opsætning af Fliser og Guldplader ved 27 Kaminer à 30 Kr.	810,00	»	
	841945,00	Kr.	

Fradrag for ikke leveret 13 Gas- ovne à 22,75.....	295,75	»	
	841649,25	Kr.	

Fradrag af Kommuneilskud 500 Kr. pr. Lejlighed	54000,00	»	
	787649,25	Kr.	

Som det fremgaar af Opgørelsen, overstiger
Anskaffelsesprisen Salgssummen med Kr. 38456,61.

Saaframt Skæringsdagen sættes til 1. November 1926, vil Boligforeningen have at betale i Renter pr. 11. December Termin 1927 Kr. 44074,03.«

Fra Kommunebogholderen forelaa følgende Erklæring:

»I Henhold til Kommunebogholderiets Bøger er der til Opførelse af 27 Dobbelthuse ved Marienlund medgaaet	730076,62 Kr.
Byggegrundenes Værdi andrager	152635,00 »
	882711,62 Kr.

Herfra Kommunens Tilskud 500 Kr. til 108 Lejligheder	54000,00 »
	828711,62 Kr.

Hertil 5 % af den til Bygningernes Opførelse medgaaende Kapital. Renten er beregnet pr. den 1. og 16. i hver Maaned	43487,30 »
	872198,92 Kr.

hvoraf Kommunen faar udbetalt af Boligforeningen 787649,25 Kr.

Hvad angaar Stadsarkitektens Opgørelse over Mellemværendet pr. $11/12$ med Boligforeningen »Marienlund 1926«, da er den i Overensstemmelse med den af Byraadet den 27. August 1926 approberede Overenskomst. Dog kan jeg ikke kontrollere de paa Opgørelsen opførte Beløb for Opsætning af Fliser og Fra-
drag for ikke leverede Gasovne 810,00 og 295,75 Kr.«

J. P e r r e g a a r d gjorde opmærksom paa, at naar Udgifterne oversteg Salgssummen, skyldtes det forskellige Ting, bl. a. Udgifter til Svelleveje

for at kunne anlægge Gaderne samtidig, dels store Udgifter til Dræning af Kvarteret. Men nu var Husene jo solgt, og Udvalget var glad ved, at man var kommen af med dem, selv om Kommunen fik et Tab paa dem.

B o r g m e s t e r e n var bleven noget skuffet over den Forretningsgang, som havde fundet Sted her. Man havde hidtil ment, at det var en udmærket Ide af Byraadet at bygge Huse til Udleje for derigennem nogenlunde at kunne regulere Huslejen i de private Huse, men her var man nu kommen ind paa at sælge Kommunens Huse og paa en saadan Maade, at man forærede Køberne en meget stor Gave. Her var ikke Tale om et Tab paa 38000 Kr., idet der ogsaa blev et Rentetab paa ca. 43000 Kr., og saa var Renten tilmed beregnet meget lempeligt, nemlig pr. den 1. og 16. i hver Maaned; hvis den var beregnet Dag for Dag, vilde det blive ca. 60000 Kr. Det fremgik heraf, at foruden de 500 Kr. pr. Lejlighed havde Kommunen foræret Køberne ca. 800 Kr. pr. Lejlighed eller 1600 Kr. pr. Ejendom. Det var en daarlig Maade at arbejde paa og forkert overfor de øvrige Skatteydere, og Taleren havde meget hellere set, at Kommunen beholdt Husene. Nu var de imidlertid solgt, og selvfølgelig maatte man godkende Beregningen, som var i Overensstemmelse med Kontrakten med Boligforeningen.

J. P e r r e g a a r d svarede hertil, at Tabet ikke kunde blive 800 Kr. pr. Lejlighed, det maatte i hvert Fald være pr. Hus. Der var ogsaa forskellige Smaating, som maatte trækkes fra Tabet. Taleren havde ikke megen Tiltro til Kommunens Regulering af Huslejen, for Administrationen af Kommunens Huse maatte altid blive dyrere end privates, idet enhver nok saa lille Ting skulde

betales pr. Timeløn og bogføres maaske flere Gange. Tillige havde der været en vis Tendens hos Folk til at tro, at naar de boede hos Kommunen, skulde de ikke betale Husleje, men det var man nu ved at komme bort fra. Der maatte vist et Gennemgangsled til, og her var Boligforeningerne det naturligste. Naar Borgmesteren talte om, at man forærede Ejerne disse Penge, saa passede det ikke rigtigt; det var ikke de enkelte, men Boligforeningen, og de enkelte kunde aldrig faa nogen som helst Fortjeneste derved, da der ikke kunde handles eller spekuleres med Husene.

B o r g m e s t e r e n paaviste, at naar man dividerede Underskudet og Rentetabet med 108, blev det ca. 782 Kr. pr. Lejlighed.

H. J. B a d e n indrømmede, at det ikke saa godt ud med et saadant Tab, men Udvalget var i nogen Grad uskyldigt deri. Da der blev Tale om at sælge Husene, forlangte Udvalget hos Stadsarkitekten en Opgørelse over, hvad Husene vilde koste, og saa gik man ud fra, at den kunde holde Stik. Da Tabet paa de 38000 Kr. nu forelaa, havde Taleren spurgt Stadsarkitekten, hvad det laa i, og faaet det Svar, at det skyldtes, at nogle Poster ikke var kommen med paa det første Regnskab! Stadsarkitekten var noget inde paa, at det var Kommunebogholderens Fejl. Den Side af Sagen skulde Taleren ikke blande sig i, men Udvalget maatte i hvert Fald være berettiget til at tro paa de Oplysninger, der blev givet fra Kontoret. Taleren troede, at Hr. Perregaard saa lidt for mørkt paa Kommunens Administration. En Privatmand kunde vel nok faa forskellige Ting ordnet billigere, men paa den anden Side fik Kommnen en betydelig Rabat paa alt, naar

den byggede saa mange Huse paa een Gang, saa det kunde vel omtrent gaa lige op.

B o r g m e s t e r e n havde ikke bebrejdet Udvalget noget, men blot draget Kendsgerningerne frem for at vise, at man burde se sig for i Tide. Hvis Udvalget havde gjort en Fejl her, saa havde Byraadet tidligere lavet det samme, f. Eks. da man i Stedet for selv at bygge gav Tilskud til Husene ved Carl Blochsgade. Der ydede Kommunen 10000 Kr. pr. Ejendom, og saa solgte Ejerne Husene og puttede denne Fortjeneste i Lommen. Saadanne Ting var det godt at mindes, saa forhastede man sig ikke en anden Gang, og Taleren vilde paa Forhaand advare imod den Tendens at forære Kommunens Huse bort.

H o l s t - K n u d s e n spurgte, hvorledes det gik med det Indskud, som Boligforeningen skulde betale, for efter Regnskabet syntes det, som om der ikke var betalt noget i det sidste halve Aar.

J. P e r r e g a a r d svarede, at Foreningen hver Maaned indbetalte Afdrag, og de blev indsat i Arbejdersparekassen, indtil Regnskabet var færdigt, og det var gaaet i Orden med Statslaanet.

B o r g m e s t e r e n gjorde opmærksom paa, at ved Regnskabets Indsendelse til Statsboligfonden maatte man opføre den fulde Pris for Husene uden noget Afdrag.

J. P e r r e g a a r d var indforstaaet dermed. Opgørelsen godkendtes.

5. (J. Nr. 252—1927). Andragende fra Gaardejer Simonsen-Jensen om Nedsættelse af Forpagtningsafgiften for Aabyarealerne.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»Efter paany at have overvejet Sagen og ved en Besigtigelse i Marken har konstateret,

at ca. 2 Tdr. Land Eng, der er afskaaret af Banelinien og for en stor Del staar under Vand og intet Udbytte giver, indstiller Udvalget, at den aarlige Forpagtningsafgift nedsættes med 183,56 Kr. til 2000 Kr.«

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen.
Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 569—1927). **Moderationspaategning paa en Deklaration, udstedt af »Aarhus højere Pigeskole« til Kommunen.**

Anbefalet af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at det drejede sig om Pigeskolen i Nørreallé, som var bleven moderniseret, hvortil der skulde optages et Laan paa ca. 15000 Kr., og man androg nu om, at Deklarationen maa biive rykket tilbage for dette Beløb.

Bevilgedes.

7. (J. Nr. 18⁹—1927). **Andragende fra Arbejdsmand M. Jacobsen om Fritagelse for Hundeafgift.**

Anbefalet af Politimesteren.

Bevilgedes.

8. (J. Nr. 12⁴⁰—1927). **Indstilling angaaende Tildeling af Aldersrente.**

Indstillingen vedtoges.

- 9 (J. Nr. 12⁴¹—1927). **Indstilling angaaende Tildeling af ekstraordinær Aldersrente.**

Indstillingen vedtoges.

10. B o r g m e s t e r e n gav nogle Oplysninger om Kommunens økonomiske Forhold i Januar 1928.

11. B o r g m e s t e r e n gav nogle Meddelelser angaaende Universitetssagen. Undervisningsministeren havde henvendt sig til Partierne paa Rigsdagen for at høre deres Stilling til en begyndende Universitetsundervisning i Aarhus, og Partierne

havde gennemgaaende stillet sig velvilligt dertil. Nu havde Universitetssamvirket planlagt at sende en Deputation over for at forhandle med Ministeren om Sagen, og man havde ønsket, at Taleren skulde deltage deri.

Det vedtoges at bemyndige Borgmesteren til at deltage som Repræsentant for Byraadet.
